

Vragen en antwoorden - webinar 'methaanreducerende maatregelen melkvee' op 19/04/2022

Vraag over maatregel 'langleefbaarheid en vervangingspercentage':

1/ Waarom moet je maatregelen nemen op gebied van dierenwelzijn wanneer je de levensduur van de koeien zou verhogen?

Bij de maatregel 'langleefbaarheid en vervangingspercentage' blijft aandacht voor dierenwelzijn belangrijk. Hiermee wordt bedoeld dat het dierenwelzijn niet uit het oog mag verloren worden bij het streven naar langleeftbare koeien of het bereiken van de specifieke richtcijfers zoals een gemiddelde leeftijd voor reforme koeien boven 6 jaar ouderdom. Indien een koe bijvoorbeeld te lijden heeft aan een aandoening zoals kreupelheid en/of mastitis, hou deze koe dan niet kost wat kost verder aan om het streefcijfer van bijvoorbeeld 6 jaar ouderdom te bereiken. Wie deze maatregel op zijn bedrijf wil toepassen, zal slechts het doel bereiken door de gezondheid van zijn dieren te verbeteren, in het bijzonder de klauw- en uiergezondheid.

2/ Gaan we naar een toekomst waarbij we jongvee niet meer op het eigen bedrijf zullen opfokken maar aankopen via opfokbedrijven of veilingen zoals indertijd in Aalter en tegenwoordig in Osnabrück?

De maatregelen rond optimale jongvee-opfok en langleeftbaarheid gaan niet om de locatie waar het jongvee wordt opgefokt of aangekocht, maar om het aanhouden van minder jongvee. Minder jongvee houden op het bedrijf is zowel op het vlak van rendabiliteit als klimaat interessant. Reeds lang is het advies om het aantal stuks jongvee ten opzichte van het aantal melkkoeien zo laag mogelijk te houden omdat dit economisch voordelig is. Een vervangingspercentage van minder dan 30% is het streefdoel. Op bedrijven waar het vervangingspercentage hoger is, is er nog ruimte om minder jongvee te gaan houden. Het economisch voordeel zit hem in lagere opfokkosten op het bedrijf doordat er minder mestproductie is, minder strooisel nodig is, lagere dierenartskosten, ... zijn. Daarnaast heeft ook het klimaat hier baat bij indien de vrijgekomen plaatsen niet worden opgevuld. Wie dit advies respecteert, draagt bij aan de algemene ambities die Vlaanderen en de rest van de wereld op vlak van het verminderen van de emissies van broeikasgassen moeten halen. Dit is ook een gezonde én rendabele manier om onze veestapel stukje bij beetje te verlagen, zonder dat het jouw bedrijf moet pijn doen.

3/ Ik geloof er wel in dat de bedrijfsemissie kan dalen door de koeien langer aan te houden en het aantal jongvee te verminderen, maar dit is een oplossing die pas op lange termijn kan werken?

Bij de maatregel 'langleefbaarheid en vervangingspercentage' wordt er geen reductie per dier gerealiseerd zoals bij de voedermaatregelen maar wel een reductie op bedrijfsniveau. De grootte en de samenstelling van de veestapel op het bedrijf zal immers veranderen, waardoor de absolute emissies op het bedrijf gaan dalen. Per vaars dat er minder aangehouden wordt, wordt een emissie van 88 kg methaan uitgespaard.

Bij toepassing van de voedermaatregelen kan de reductie groter zijn. Bijvoorbeeld met de voedermaatregel 'nitraat' kan 10% reductie per koe, jaar gerealiseerd worden, op een bedrijf met 100 koeien betekent dit een reductie van 1550 kg methaan (100 koeien x 10% x 155 kg CH₄/koe,

jaar). Maar veel kleintjes kunnen ook een grote maken: als elk melkveebedrijf 1 stuk jongvee minder zou houden, dan betekent dit een reductie van 345 752 kg methaan (3929 melkveebedrijven x 1 stuk jongvee x 88 kg CH₄/vaars, jaar). Om dezelfde reductie met de voedermaatregel 'nitraat' te bereiken zouden 223 bedrijven met gemiddeld 100 melkkoeien deze voedermaatregel moeten toepassen. Er is een set van methaanreducerende maatregelen voorgesteld. Het is aan de veehouder om dé maatregel(en) eruit te kiezen die het best aansluit(en) bij zijn bedrijfsvoering. Een combinatie van een voedermaatregel en een of meerdere veestapelmanagementmaatregelen is natuurlijk nog beter om snel vooruitgang te boeken in het realiseren van de doelstelling van het convenant enterische emissies, d.i. een methaanemissiereductie van 19% tegen 2030 t.o.v. 2005 (ondertussen -26% door de toename van de veestapel sinds 2005).

Vraag over maatregel 'dubbeldoelrassen':

1/ Je kan een dubbeldoelkoe maar 1 keer slachten voor vleesopbrengst, melken doe je elke dag en hopelijk vele jaren van een goede melkkoe. Ik zie dus het voordeel van een dubbeldoelras niet voor reductie!

De maatregel 'dubbeldoelrassen' is voor bedrijven die nog geen dubbeldoeldieren houden een vrij ingrijpende maatregel en is zeker niet voor iedereen toepasbaar. De maatregel is deels bedoeld om bedrijven die vandaag al op dubbeldoelrassen inzetten aan te moedigen, zodat ze zich gesterkt voelen om niet om te schakelen naar het Holsteinras. Deze maatregel moet men eerder bekijken op systeemniveau: Is de doorgedreven selectie naar louter melk en louter vlees (1 kalf per jaar) de meest klimaatgunstige productiemethode? Internationale literatuur wijst erop dat een dubbeldoelsysteem hierin mogelijks positiever zou kunnen zijn.

2/ Is er ook onderzoek naar bijvoorbeeld het Jersey melkras? Zijn deze per kilogram vet en eiwit niet efficiënter dan bijvoorbeeld Holstein?

Jersey koeien zijn inderdaad efficiënter in het omzetten van ruwvoerrijke rantsoenen naar melk met hoge vetgehalten. Nadeel is wel dat er minder afzet is voor de stierkalveren. Wat betreft de methaanuitstoot: Er is hierover onderzoek uitgevoerd door Olijhoek (2018) ('Methane production, rumen fermentation, and diet digestibility of Holstein and Jersey dairy cows being divergent in residual feed intake and fed at 2 forage-to-concentrate ratios'). Uit dit onderzoek bleek dat Jersey koeien inderdaad minder methaan uitstoten dan Holstein koeien in g/dag, maar de methaanuitstoot per kg energie-gecorrigeerde melk was niet verschillend tussen beide rassen. Per kg DS opname stootten Jersey koeien zelfs meer uit dan Holsteins. De totale koolstofvoetafdruk (carbon footprint) voor zuivelproducten zou met Jersey wel lager liggen, volgens onderzoek van Capper & Cady (2012). Voorlopig is er geen fiche met betrekking tot het Jerseyras maar de vraag nemen we mee naar de werkgroepen om verder te bespreken.

Vraag over maatregel 'geëxtrudeerd/geëxpandeerd lijnzaad': Lijnzaad komt uit Rusland en alle schepen onder Russische vlag mogen niet meer aanmeren in Europese landen. Wat nu?

Russische boten die landbouwproducten vervoeren zijn vrijgesteld van de restrictie. Vanop het terrein heeft men aangegeven dat we op korte termijn dus geen aanvoertekort hoeven te verwachten. Bovendien wordt er binnen de diervoedersector ook naar oplossingen gezocht zoals bijvoorbeeld de aankoop van Canadees lijnzaad. De aanvoerbedreiging is een tijdelijk probleem en hoort bijgevolg geen invloed te hebben op je maatregelenkeuze.

Vraag over voedermaatregelen: Veel grondstoffen komen van buiten de landsgrenzen, betekent deze maatregelen dan niet nog meer invoer van verder en wat dan met die uitstoot?

Bij de opmaak van voedermaatregelen werd steeds nagegaan of er trade-offs (= verschuiving van het ene probleem naar een ander probleem) kunnen optreden bij het toepassen van deze maatregelen. Voor drie van de vijf voorgestelde voedermaatregelen (bierdrif + koolzaadschroot, geëxtrudeerd/geëxpandeerd lijnzaad en 3-NOP) blijkt uit het wetenschappelijk onderzoeksproject [SMARTMELKEN](#) (zie kennisfiches) dat er geen trade-offs optreden. Voor de andere twee voedermaatregelen (nitraat en koolzaadvet) is de methaanemissiereductie die met de voedermaatregel kan gerealiseerd worden, groter dan de koolstofvoetafdruk van het ingezette additief/voedermiddel. Ook werd nagegaan of er een negatieve impact kan optreden op andere milieuaspecten zoals nitraatuitspoeling, waterverbruik, ... Voor nitraat kunnen er verhoogde lachgasemissies via mest optreden indien het totale eiwitgehalte van het rantsoen niet wordt aangepast. Daarom wordt bij toepassing van de nitraatmaatregel als randvoorwaarde gesteld dat de nitraatbron een deel van het voedereiwit in het rantsoen moet vervangen.

Vraag over pre-ecoregeling voedermaatregel melkvee: Bij vroegtijdige stopzetting of wanneer een landbouwer na de deadline toch niet kan voldoen aan de maatregel, kan dit dan nog opgezegd worden? Of is hier een vorm van "boete" aan verbonden?

Indien de landbouwer niet kan voldoen aan de voorwaarden zullen de nodige sancties worden toegepast. Wanneer in de loop van de campagne het voor de landbouwer duidelijk wordt dat hij niet kan voldoen aan de maatregel waarvoor de subsidie werd aangevraagd dan kan hij de aanvraag op het e-loket uitvinken/verwijderen. De maatregel schrappen kan tot 31/12/2022. Het gevolg van het uitvinken/verwijderen zal dan zijn dat er geen betaling zal volgen, maar ook geen sanctie wegens niet voldoen aan de voorwaarden.

Overige vragen:

1/ Waarom wordt er in deze webinar alleen gesproken over voedermaatregelen ?

In deze webinar kwamen methaanreducerende maatregelen aan bod. Methaanemissies zijn voornamelijk afkomstig van verteringsprocessen (enterische fermentatie) bij runderen en een kleiner deel uit de mestopslag.

Om de enterische emissies te reduceren op het rundveebedrijf hebben voedermaatregelen en dieren veestapelmanagement een belangrijke impact.

2/ Op veel bedrijven zijn stalaanpassingen toch beter toepasbaar. Waarom is het comité dat daar mee bezig is ontbonden?

Stalaanpassingen zoals emissiearme stalvloeren en frequent afvoeren van mest hebben weinig tot geen impact op de reductie van methaan afkomstig van verteringsprocessen. Deze reductiesystemen uit de PAS-lijst kaderen in het reduceren van ammoniakemissie. Om de enterische emissies te reduceren zullen stalaanpassingen hier geen effect hebben.

Het Wetenschappelijk Team (WT) is inderdaad ontbonden, maar zal vervangen worden door een Wetenschappelijke Comité Luchtemissies Veeteelt (WeComV) die breder werkt dan enkel ammoniakemissie.